Efter at Riga ble tatt er tyskerne i Randstatene blitt klemt ut på tangen som stikker i sjøen nord for Libau - Riga. Lengst sør er russerne trengt over den østpreusiske grensa. Memel er omringet, og tyskerne trekker sig tilbake til Njemenelven for å prøve å holde den. Men russerne står alt utenfor Tilsit.

Ungarn. Her rakner den tyske front fort. Russerne har nordfra rykket over Tsjekkoslovakias sydøstspiss og forent sig med Malonovskys tropper som kommer sørfra, i Sighet i Transylvania. Med erobringen av Debrecen er Budapest truet fra tre kanter. Russerne rykker vestover jernbanelinjen mellem disse byene og har nådd Szolnok ved Theiselva (Tisa). En annen gruppe rykker fra sørøst mot hovedstaden fra byen Szeged, mens en tredje kommer sørfra og har tatt byen Baja ved Donau, nord for grensen mot Jugoslavia. Styrkene fra Debrecen rykker dessuten også hurtig nordover mot Tsjekkoslovakia og har tatt det viktige jernbaneknute unktet Nyiregyhaza.

Jugoslavia. Hovedstaden Belgrad er blitt befridd av jugoslaviske tropper under Tito og russiske styrker i fellesskap. Hele området øst for mx elvene Donau og Morava er blitt gjenerobret. Sondag ble Kragujevac, 100 km s.Belgrad, erobret. Det var i denne byen tyskerne for 3 år siden drepte 6000 menn og gutter fordi det var skutt noen tyske soldater. Nisj er tatt og dermed har de 20 tyske divisjoner i Grekenland ingen brukbar jernbane til retretten. Allierte styrker er gått i land i Albania øst for Korfu, og greske friskarer har tatt byen Joanina i Nordgrekenland. De tyske troppene har liten eller ingen sjanse til å slå sig igjennem.

Grekenland. Samtidig har de allierte gått ilang ved Athen og befridd hovedstaden. Sammen med grekerne presser de tyskerne nordover, og landet er fritt like til Lamia. I Egeerhavet blir øy for øy tatt. Blandt de viktigste er Lemnos, Mytilene, Chios, Samos, Naxos, Levita og på Dodekanesene: Scarpanto. Grekerne har lidd uhyggelig under den tyske okkupasjonen. Tyskerne plyndret dem for mat og gav dem intet i stedet. I de første 2 årene døde 1 mill. grekere av sult. En gresk oversikt melder at av troppene i Hellas er ½ mill død av sult og sykdom. 81.000 soldater av hæren og 8.000 fra heimestyrkene er falt. 40.000 er henrettet av tyskerne.

Italia. Kampene nærmer sig Bologna. Terrenget er vanskelig å forsere pga alle kanalene som hindrer tankkrig. Det er ført 3.200.000 tons hjelpemidler av forskjellig slag til Italia under den allierte okkupasjonen.

Stillehavet Efter kraftig bombing har amerikanerne gått ilang på øya Leyte midt i Filippinene. Dermed har MacArthur innfridd det løfte han gav til befolkningen på øyene om at han skulle komme igjen. Landgangen har vakt voldsom oppsikt i Amerika. Under forberedelsene til landgangen fikk amerikanerne følling med den japanske flåten. Da det gikk opp for japanerne hvor sterke amerikanerne var, tok de flukten. Amerikanske fly bombet dem under retretten og tilføyde den store tap. Det er dette som er blitt til den store japanske sjøseiren. Kanskje måtte de japanske admiralene undskylde tapene sine på den måten.

Selv om tre hovedsteder er blitt befridd på noe over to uker, er det likevel ikke hovedanstrengelsene som er satt inn. Situasjonen i vest er helt ut preget av offensiven, og det samme kan til en viss grad sies om østfronten. Her kjempes det tildels med meget store styrker for å vinne gode utgangsstillinger. I Moskva drøftet Churchill og Stalin de koordinerte militære operasjonene som skal rette det knusende slag mot Tyskland. Men når kommer det? Et medlem av Montgomerys stab uttalte at hvis været holdt se vilde hovedslaget stå iår, og da vilde det bare bli offensiv-aksjoner igjen i neste år.

Sabotasje. 12.okt. kom en bil med RKnr inn på Sørenga. 5 mann avvepnet vaktene og stengte arbeiderne inne. De satte lunter på fatene og sprengte 80.000 av de 400.000 l. tysk smøreolje som lå der. 14 okt. sprengtes tyskernes hovedlager for flydeler på Rimgnes Bryggeri, og samme dag ble midtbygningen i Josef Kussius' fabrikk på Iryn ødelagt av en sprengning med efterfølgende brann. Kussius fabrikerte miner og håndgranater. 5 tyske soldater, en norsk vaktmann og en schäfer var på vakt da eksplosjonen inntraff.

ÅND OG HANDLING

Nr. 10. November 1944.

Befrielsen av Norge er begynt.

Det er alltid fælt for et land når krigen velter inn over det med all sin vondskap og ødeleggelse.

Nå er Norge blitt krigsskueplassen, og påkjenningen er ikke blitt mindre ved at tyskerne bruker den brente jords taktikk og prøver å lage en ørken av de områder de ikke klarer å holde. De svir av heimene uten tanke på hvad det har kostet av slit å bygge dem opp. Men om krigshandlingene går hardt ut over det fattige landet vårt, bæror vi det bedre nå enn i 1940. For nå er det befrielsen som kommer. 4 1/2 år har tyskerne utsuget oss, knuget oss latt sine sadister uhemmet få fengsle og plage vare beste folk. Nå kommer snart dagen da vi kan puste fritt og hver kan sove trygt fra Lindesnes til Kirkenes.

Da russerne hadde tatt Kirkenes holdt Kong Håkon en tale, der han bl.a. sa:

Min regjering traff for en tid siden, med mitt samtykke, en avtale med den sovjetrussiske regjering for det tilfelle at russerne i sin kamp mot tyskerne skulde komme inn på norsk område. Denne situasjon foreligger nå. For å bekjempe vår felles fiende er russiske styrker rykket inn i Norge. Det er mig en særlig glede å kunne meddele at norske tropper vil ta del i disse operasjoner. Sovjet-Russland ble også angrepet av Tyskland og de kommer nå som våre allierte. Etterhvert som krigshandlingene tillater det, vil norsk administrasjon og norsk rettspleie bli innført i fullt omfang. Militære og siville embetsmenn er utpekt av min regjering for å samarbeide med russerne for å lette overgangen til norsk administrasjon.

Vi har sett tallrike tegn på den sovjet-russiske regjerings og det russiske folks sympati for vårt folk. Det er enhver nordmanns plikt å yde vår sovjet-russiske allierte mest mulig støtte.

Nord Norges befolkning har vist den samme faste holdning som resten av landet, og jeg vet at den fortsatt vil vise denne holdning og den disiplin som er nødvendig. Jeg bringer den min takk for trofasthet og fedrelandssind nå når vi tillitsfullt kan si at befrielsen er begynt. Den siste fasen kan bringe vanskeligheter og ofre, men seieren nærmer seg dag for dag.

Norske siviller har alt ydet russerne uvurderlig hjelp. Kongen sa at det er enhver nordmanns plikt å hjelpe sovjetrusserne mest mulig. Det er ikke bare vår plikt, det er også vårt største ønske å gjøre vårt ytterste for å bli fri så fort som mulig. Men det gjelder om å forberede seg.

Vi minner om de råd vi fikk fra de alliertes overkommando om hvad vi kan gjøre under krigshandlinger.

Etter som russerne rykker frem blir propagandaen i de tyskkontrollerte avisene mer og mer hysterisk. N.S. folk skjelver i buksene, og det de tygger ihop i avisens, virker som rene nødskrik. Men lat dem skrike. Vi hilser russerne som våre befriere og forbereder oss på å yte dem og de andre allierte, all mulig hjelp.

Om Folkestreik.

Da tyskerne måtte trekke seg ut av Frankrike og Belgia, og nå sist under kampene i Holland, har vi lært at tyskerne begår de værste forbrytelser når de ser at spillet er tapt. Slik vil det også sikkert gå her i landet. Vi merker alt tendensene. Men tyskerne kan ikke uhindret få begå overgrep og voldshandlinger. Et av våre våpen er " Folkestreik".

Hvad er Folkestreik?

Fokestreik er et nytt ord, og et nytt begrep. Folkestreik er hele landets totale og solidariske innsats i kampen. Når Hjemmefrontens ledelse proklamerer folkestreik, dødlegges hele arbeidslivet. Foruten at fabrikkene og samferdselsmidlene stanser, stenger alle butikker og kontorer. Både sjofør og underordnede holder seg hjemme. Lærerne møter ikke på skolen o.s.v.

De meget få nødvendige untak vil det bli gjort rede for når fokestreik proklameres.

Når skal folkestreik brukes ?

Folkestreik vil bare bli brukt i nødsfall fordi skadevirkningene også rammer oss selv. Men det er visse ting vi ikke kan tåle. Da bruker vi folkestreik. Militær mobilisering eller arbeidsutskrivning av tilsvarende karakter, mord på gisler, deportasjon av nordmenn til Tyskland under slike forhold at de utsettes for lidelse og død, er omstendigheter som vil kunde utløse folkestreik.

Merk følgende:

1. Folkestreik vil bli proklamert av Hjemmefrontens ledelse.
2. Ordren utsendes gjennem den fri presse og over London Radio.
3. Ingen må la seg rive med av aksjoner som ikke er satt i verk av Hjemmefrontens ledelse.
4. Forbred dig om mulig på den situasjon som opstår når alle tilførsler stanser. Også vann, gass og elektrisitet kan bli avstengt i en kritisk situasjon. Kan du skaffe tørrmelk eller bkosemelk til spebarn ?

FOLKESTREIK - VÅRT HEMMELIGE VÅPEN.

Denne folkestreik er en meget alvorlig affære, og krever store ofre av befokningen. Den må lykkes. Misslykkes den kan det skje de forferdeligste katastrofer. Det værste som kan skje er at den kommer for tidlig. Da kan en oppleve det som hendte i Warsjawa, og Holland. Blir den satt i verk det rette øyeblikk, kan den føre til en så fullstendig seier som den danskene vant i vår.

DEN HELLIGE FOLKEKRIGEN.

(utklipp fra " Bulletinen ")

De nazistiske lederne legger ikke skjul på hvordan de har tenkt å møte den militære situasjon de nå står overfor. Terror, stadig økende terror, det er deres svar. Det tyske folk skal terroriseres til å yte sitt aller ytterste, krigsforbryterne skal selge seg dyrt, for de har ialfall intet å tape.

Maktkonsentrasjoner rundt Himler og SS er blitt stadig tydligere

og det er det absolutte uinnskrenkete Gestapoveldet både i og utenfor Tyskland som står for døren. Krigen føres ikke lenger militært fra tysk side, den føres tverimot i den grad stikk imot alle militære regler at til og med generalene måtte gjøre opprør. Den nazistiske lederklikken kjemper for å vinne tid og deres hensikt er at Tyskland skal gå under i slikt kaos og under slik forvirring at det ikke blir mulig for de allierte å skape ordnede forhold på lenge og fremfor alt ikke få innført lov og rett i Tyskland igjen.

Himmler har sagt tydelig ifra i sin tale til den første "Volksturm" - bataljonen i Øst preussen: " Ikke på noen tidspunkt og ikke på noen sted vil eller får mennene i Volkssturm kapitulere". Disse ord fra Himmlers munn betyr rett og slett: Skutt blir den som gjør tegn til å ville overgi seg. I en tale til en tysk grenaderregiment for kort tid siden var hans trusler enda mer utilsløret: " Hat alle som trekker seg tilbake " sa han, " skyt ned enhver som vil overgi seg selv om situasjonen ser håpeløs ut ". Og han lovet " å dekke over enhver slik gjerning, selv om den s skulle gå for langt".

Himmler har samlet alle tråder i sin hånd. Han er sjef for innentiksministeriet, femten divisjoner står under hans personlige kommando og dertil kommer hjemmevernet, " der Volkssturm". Og hans planer går lenger enn til selve forsvaret av Tyskland på frontene i øst og vest. Om de allierte står i Berlin, om de tyske armeer er slått sønder og sammen, så skal krigen fortsette. SS - organet " Das schwarze Korps" har nylig redegjort for hvordan kamper da skal legges an. " Erfaringene fra de okkuperte land viser at et besatt område ikke er fredelig område og at besettelsestroppenes makt ikke går lenger enn våpnene kan rekke", skriver avisen. I ryggen på de fiendlige armeer, på egen jord, vil tyskerne kunne yte en ganske annen og mer effektiv motstand enn f. eks. russerne og "titobanditten e". Fienden vil være helt hjelpeløs, for mot friskarer nytter momber, panser og artelleri lite, det vet vi selv best, heter det videre. Dessuten skal det for enhver pris forhindres at de allierte får bygget opp noen siviladministrasjon i Tyskland etter besettelsen. Enhver tysker som stiller seg til disposisjon for okkupasjonsmakten vil aldri kunne være trygg, men han kan være sikker på at han meget snart " vil sitte kald bak sitt skrivebord". Ingen vil kunne selge noe til fienden eller kjøpe noget av ham, for dette vil i såfall være " hans siste handling i livet".

Dette er alt annen en tomt prat. Gjennom lang tid har tyskerne truffet sine forberedelser mettepp med tanken på en slik situasjon. Partisantroppene vil ikke lide av mangel på mat og våpen, det er det sørget for. De underjordiske lagrene og fabrikkene er ikke anlagt bare med tanke på flyangrep. Flere og flere slike underjordiske arsenaler og matlagre er under byggning. De sprenges inn i klipper og beskyttes med tykke lag av betong. Inngangene er bare kjent av et fåtall personer og det er laget sinnrike mineringer og kamufleringer rundt området. " Radio location" er installert med tanke på å kunne få varsel straks fiendlige styrker nærmer seg. Sveitsiske aviser har gitt inngående skildringer om disse forberedelser, og de forteller at tanken er å danne et hovedforsvarssentrum rundt Berchtesgaden hvor nazistene mener å kunne holde ut svært lenge. Herfra kan de så organisere motstanden i andre distrikter.

Et annet spørsmål er selvsagt om de kan virkeliggjøre disse planene. Partisankrig kan ikke gjennomføres mot befolkningens .

vilje, partisantroppene må kunne støtte seg på sivilbefolkningen og det tør vel være tvilsomt om det tyske folk til slutt vil orke mere. Vi behøver heller ikke å se for dystert på det. Nøkterne militære hevder at erfaringer fra denne krigen viser at partisankrigen ikke kan føres i det lange løp uten støtte av en moderne armee.

De allierte er imidlertid forberedt også på en slik situasjon og Churchill utalte nylig at man kan bli nødt til å erklære krigen for opphørt, uten at det er inngått noen formell våpenstillstand. Partisantroppene vil da ikke lnger bli betraktet som en miltær organisasjon, men som frantirører og fredløse.

Hvilke virkninger denne desparasjonslinje som tyskerne er slått inn på vil få i Norge, er umulig å forutsi. Vi må imidlertid være forberedt på at krigen vil komme til å rykke oss nærmere inn på livet enn noensinne siden 1945 og at det kan bli nødvendig for oss å gå til motforholdsregler når ordren blir gitt.

--- V ---

S L U T T P Å A. T.

Høsten 1940 ble det nazistiske A.T. erklært obligatorisk, og allerede våren 1941 ble de første innkalt. Alt fra starten var det mange som hadde bange anelser, med rette. Etterhvert fikk nemlig A.T. mer og mer karakteren av å være en oppdragelsesanstalt i nazistisk odeologi og en hjelpetjeneste for tyskerne.

Våren 1944 tok Heimefrontens ledelse kampen opp for å knuse A.T. Dette så i første rekke håpeløst ut, men folk ble etterhvert vekket, og nå ser vi at kampen har nyttet. I løpet av det siste halvåret er masser av A.T. befal rømt og hele leire kommet i oppløsning og hvad mere er, det er i høst for første gang siden 1940 ikke slått opp sesjonsplakater eller blitt innkalt nye årsklasser til sesjon.

I disse dager skulle etter planen flere sveiter innkalles til " vintertjeneste". Fra høyere A.T. hold har vi imidlertid brakt i erfaring at det " på grunn av mangel på forleggningssteder og svikt blant befalet " neppe vil bli innkalt mer enn et minimum av det som var planlagt. Men holder ikke dette minimum må møte fra til tjeneste. Husk parolen fra ivår står mer enn noensinne ved makt:

INGEN MØTER FRAM. DET ER LIKE ILLE Å VÆRE A.T. MANN SOM HIRDMANN. DET SKAL VÆRE SLUTT PÅ NAZIINSTITUSJONEN A.T.

--- V ---

S a b o t a s j e.

Denne krigen er i høy grad en teknisk krig. Den som har best og flest våpen og den rikeligste tilgang på tekniske hjelpemidler, den vinner. Fabrikkene langt bak fronten og arbeidsfolkene er viktigere for krigens gang enn sjølve frontlinjen. Vi har derfor fått en krig bak frontene, der det gjelder om å ødelegge fiendens krigsproduksjon. Det er mot denne bekgrunnen vi må se de svære engelske bombinger over Tyskland. Rettnok har bombingen også virkning på sivilbefolkningens moral, men det kommer i annen rekke. Det har vist seg at det går ikke å få slutt på krigen ved å prøve knekke motet hos motstanderen med bombing.

Slik bombing av militære mål bak fronten, det kan være fabrikker, lager, kasernor o.a. må nødvendigvis gå ut over sivilbefolkningens liv og eiendom der de militære mål ligger innen for byene. Dette vet tyskerne godt, og de passer alltid på å legge kontorer fabrikker o.a. slik at mest mulig sivilfolk blir truet.

Nå er Norge kommet i begivenhetenes sentrum, og de fabrikkene som forsyner tyskerne med våpen og forråd er overmåte viktige for krigens gang. Det er nødvendig at de blir ødelagt. Skal de bombes fra lufta, vil det uvegerlig bli gjort skade på sivile. Angrepene på ubåtbasens i Bergen viser dette med all ønskelig tydelighet. For å spare siviles liv og eiendom ob det oprettet sabotasjegrupper som med enestående mot og dristighet påtar seg å sprenge de mål som den krigsledelsen mener bør ødelegges. Det sier seg sjøl at de gjør landet kjempetjenester.

Nå hører vi ofte at mange er redde for følgenen av sabotasjen. De mener at tyskerne vil ta represalier ved f.eks. å skyte gisler o.l. Men hvis de tenker på hvor mange ofre det vil bli ved en bombing, vil de fort innse at det svarer seg likefullt. En annen sak er det at skyting av gisler eller andre terrorhandlinger ikke vil kunne iverksettes uten risiko for tyskerne. Det er nok å peke på artikkelen om folkestreik.

Hvorledes skal nå utenforstående forholde seg der de blir vidne til sabotasjehandlinger. For det første skal de vite minst mulig hvis de blir spurt. Det er særlig viktig at de ikke oppgir noe som kan gi signalementet på sabotørene. Ellers skal de hjelpe sabotørene hvis de er i knipe. Det kan skje ved å legge hindringer i veien for forfølgerne. Det har hendt at ettersøkte har sluppet unna ved at folk har stimlet sammen på gaten og formlig klemt arrestanten ut av hendene på politiet. Hjelp i det hele tatt alle etterstrebte så godt som mulig. Og en ting til, husk at Heimefrontens arbeide er ikke underholdning ved festlige sammenkomster. Det er så at den som kan fortelle noe blir midtpunktet i selskapet, men like visst er det at en liten opplysning er nok til å føre mange gode landmenn i fengsel.

--- V ---

O V E R S I K T.

Den diplomatiske aktiviteten auker ettersom krigen går mot sin avslutning. Etter avsluttningen av forhandlingene i Moskva, reiste Churchill heim til England, mens Eden tok en lenger reise med opphold i Grekenland, Egypt og Italia. Churchill holdt en tale i Parlamentet, der han kom inn på forhandlingene. Han regnet med at regjeringssjefene for Amerika, England og Russland måtte møtes enni en gang før året er omme. I Moskva var det oponåd enighet om en rekke ting, og de håpet å kunne forhindre feider bland disse statene i fremtiden. Drøftelsene om Polen gå håp og tillit. Det var to ting som bød på store vanskor:

1. Østgrensa og nye områder.
2. Forholdet mellom den polske regjeringe i Landon og frihetskomiteen i Lublin.

Hadde den polske regjeringa fulgt den britiske regjerings råd i beg. av året, hadde saken vært lettere. Grekenland skulde få all mulig støtte i form av valutta, mat o.s.v. men grekerne måtte selv avgjøre sin politiske framtid. Inntil da vilde England anerkjenne kongen og regjeringa.

Med omsyn til varigheten av krigen sa Churchill at det var liten sjangse til at Tyskland vilde bryte sammen innenfra, dertil hadde nazistene altfor godt tak på folket. Militære grunner talte for at krigen ikke vilde slutte før på vårparten eller forsommeren. Og han la til at han sa dette vel vitende om at militærekspær-

ter var mer optimistiske.

Det første resultat av Moskvakonferansen var annerkjennelsen av De Gaulles og hans regjering som Frankrikes regjering. De Gaulles regjering er utsatt for adskillig kritikk fra det ytterste venstre og kommunistene. Særlig har han fått motbør fordi han vil avvepne de heimestyrkene som ikke skal sendes til fronten. De Gaulle har han invitert Churchill og Eden til Paris. En liknende innbydelse er sendt til Roosevelt og Hull. Rettsakene mot Vichytilhengerne fortsetter. Det neste trekk viste seg da de allierte undertegnet de bulgarske våpenstilstandsbetingelser. Bl.a. skal de bulgarske troppene dra seg tilbake fra de områder de har okkupert i Hellas og Jugoslavia. Den bulgarske premierminister har i en tale sagt at et nytt blad i Bulgarias historie skal skrives, og det første ordet er " Fred, fred med nabostatene". Russland har uttalt sin misnøye med den måten Rumenia oppfyller fredsbetingelsene på. De lar nazister beholde viktige stillinger og de vil ikke betale skadeserstatningene.

Iran skal sende en delegasjon til Moskva for å rydde opp i en del missforståelser om oljekonsesjonene der i landet. Russland har uttalt sin misbilligelse av at Iran ikke vilde drøfte dem før etter krigens slutt.

Den hollandske premierminister har i en tale sagt at Holland vil kreve like meget land av Tyskland som tyskerne ødelegger i Holland. Dette er rimelig fordi tyskerne sprenger diker og lar land oversvømme av sjø uten at det tjener noe militære formål, sa han.

Den belgiske minister Pierlot har holdt en oppsiktsvekkende tale der han sa at Belgia måtte få en avtale om felles forsvar med England, Frankrike og Holland. Belgia var villig til å gi England rett til å benytte flyplasser i Belgia. Et slikt forsvarsforbund er ikke bare av det gode selv om det byr på mange fordeler. Det kan lett oppstå blokkdannelser. Andre stormakter kan føle seg truet, og spillet kan begynne igjen. England har ikke utalt seg om dette ennå.

I Chicago er det en internasjonal flykongress med 5oo delegerte. De russiske delegerte ble heimkalt fordi at Sveits, som ikke har annerkjent S.S.U. deltok. Sveits har siden forsøk om å få gjennopptatt den diplomatiske forbindelse med Russland, men Russland har avslått henvendelsen idet det hevdet at Sveits førte en antirussisk politikk.

VESTFRONTEN. Slaget om innløpet til Antwerpen har vært uvanlig hardt, men nå går det mot sin avsluttning. Så lenge tyskerne stod både nord og sydsiden av Schelde, kunne Antwerpen ikke brukes som forsyningshavn for de allierte. De hadde nesten uintagelige festninger med underjordiske ganger, og de allierte hadde tap under den langsomme framrykkningen. Men etterat forbindelseslinjene bakover ble avskåret, gikk det lettere. Briterne rykket vestover fra Nijmwegen korridoren og tok Hertogenboch, samstundes som polakker og kanadiere rykket nordover og befridde Tilburg, Breda og Rosendal. Landtungen Beverland ble erobret og Scheldelommen ble likvidert. I Scheldelommen tok de allierte 12.5oo fanger. En landgang på Walchern ble vellykket. Vlissingen ble erobret og nå yder tyskerne bar motstand på nord - og vestsida av øya. Hvor viktig innløpet til Antwerpen er viser en uttalelse som øverstkommanderende for 15 tyske armé ga forleden: Hvis de allierte tar innløpet kan de rette et dødelig angrep mot Nord-tyskland og Berlin før vinteren. De allierte har nå nådd saas på bred front, og støtretningen er mot Rotterdam. Det haster med befrielsen av Holland,

for matsituasjonen er uhyggelig.

ØSTFRONTEN. De tyske troppene har trukket seg ut av Grekenland uten at det har kommet til særlig harde kamper. De har måttet late i stikken en del av styrkene som står på Kreta, Rhodos, Milot og Piskopi. De beløper seg til 2o.oco mann. Styrkene fra Grekenland søker å slå seg norover gjennom Vardardalen forbi Skolpje. Her blir de presset fra begge sider av Titos styrker og britene i Albania. Longer nord kjemer andre tyske styrker en fortvilet kamp for å holde åpen en mulig retrettåpning mellom Belgrad og Serajevo. De fleste havnene langs Adriaterhavet er befridd. I Ungarn raknet de tysk-ungarske frontene da Szolnok og Kescemet falt. Fra øst, sørøst og sør rykket russerne mot Budapest, og søndag kveld stod de i forstedene i hovedstaden. Hele Transylvania og Rutenia er befridd, og det er tatt atskillige fanger.

I Østpreussen åpnet russerne en kraftig offensiv og nådde inn på tysk jord. Her støtte de på en kraftig forsvarslinje, loo km dyp, og den har til en viss grad stoppet angrepene. Men tyskern o har lidd store tap. Særlig har det gått hardt ut over den nyopprettede Volkssturm.

NORDFRONTEN. Etter inntagelsen av Krikenes har det vært forholdsvis rolig. Russerne og finnene venter vel at vinterføre skal bli bedre. Den tyske finnlandsarmeen på loo.ooo mann søker å dra seg tilbake over de dårlige veiene til Norge. Hovedkvarteret Ivalo truer både av russerne, som står 6o km. nordenfor og av finnene som står lo km. sønnenfor. Ivalo ligger straks sønnafor Enara träsk.

ITALIA. Her har de allierte hatt ugunstige værforhold. De står nå på nordsiden av Roncoelva og i utkanten av Forli.

FJERNE ØSTEN. Landsetningene på Leyte og Samara har gått bra. Samara er befridd og japanerne er klemt sammen på Leyte. Japanerne forsøkte å fjerne denne trussel mot selve moderlandet ved å angripe den ammerikanske flåten. 3 japanske flåtedivisjoner gikk til angrep. En meget klosset manøver brakte den japanske flåten i en uheldig posisjon og dermed var katastrofen der. 2 slagskib, 4 hangarskib, 6 tunge og 6 lette krysseere og 9 torpedobåter ble senket i dette ene slaget. Dermed er bortimot halvparten av den japanske flåten satt ut av spillet. En kan undre seg over at det japanske flyvåpen sviktet så totalt. Men det har hatt store tap. I løpet av de to siste månedene er det skutt ned 2.6oo japsefly. De allierte flystyrker blir stadig mer aktive, bl.a. har de bombet Singapoere.

I Kina går japanerne en del frem, men til gjengjeld har kineserne og de britiske styrkene hatt vesentlig framgang i Burma.

FLYKRIGEN. Allierte fly bomber Tyskland hvert enneste døgn og flystyrkene varierer fra 3ooo til 4ooo fly pr. døgn. Det er industrimål og trafikksentra som er målene. Hovedkontoret for gestapo i Jylland som var i universitetet i Århus, ble utslettet av Moskitofly. 175 tyskere ble drept.

B A R N E L I K .

Barn med hull i pannen og svarte striper av størknet blod over runde kinn, hvor er disse grusomme fotografiene fra ? -
Er det fra Kragujevac i Jugoslavia der tyskerne drepte tusner fra spedbarn oppover til gamle menn ?. Er det fra en av de ulykkelige tsjekkiske landsbyene der tyskerne drepte alle levende fra de minste til de eldste, fordi Heydrich var ryddet avveien ?
Eller er barna kjanske noen av de tusner av jødebarn som er bra-

ter var mer optimistiske.

Det første resultat av Moskvakonferansen var annerkjennelsen av De Gaulles og hans regjering som Frankrikes regjering. De Gaulles regjering er utsatt for adskillig kritikk fra det ytterste venstre og kommunistene. Særlig har han fått motbør fordi han vil avvæpne de heimestyrkene som ikke skal sendes til fronten. De Gaulle han har invitert Churchill og Eden til Paris. En liknende innbydelse er sendt til Roosevelt og Hull. Rettsakene mot Vichytilhengerne fortsetter. Det neste trekk viste seg da de allierte undertegnet de bulgarske våpenstilstandsbetingelser. Bl.a. skal de bulgarske troppene dra seg tilbake fra de områder de har okkupert i Hellas og Jugoslavia. Den bulgarske premierminister har i en tale sagt at et nytt blad i Bulgarias historie skal skrives, og det første ordet er " Fred, fred med nabostatene". Russland har uttalt sin misnøye med den måten Rumenia oppfyller fredsbetingelsene på. De lar nazister beholde viktige stillinger og de vil ikke betale skadeserstatningene.

Iran skal sende en delegasjon til Moskva for å rydde opp i en del missforståelser om oljekonsesjonene der i landet. Russland har uttalt sin misbilligelse av at Iran ikke vilde drøfte dem før etter krigens slutt.

Den hollandske premierminister har i en tale sagt at Holland vil kreve like meget land av Tyskland som tyskerne ødelegger i Holland. Dette er rimelig fordi tyskerne sprenger diker og lar land oversvømme av sjø uten at det tjener noe militære formål, sa han.

Den belgiske minister Pierlot har holdt en oppsiktsvekkende tale der han sa at Belgia måtte få en avtale om felles forsvar med England, Frankrike og Holland. Belgia var villig til å gi England rett til å benytte flyplasser i Belgia. Et slik forsvarsforbund er ikke bare av det gode selv om det byr på mange fordeler. Det kan lett oppstå blokkdannelser. Andre stormakter kan føle seg truet, og spillet kan begynne igjen. England har ikke utalt seg om dette ennå.

I Chicago er det en internasjonal flykongress med 500 delegerte. De russiske delegerte ble heimkalt fordi at Sveits, som ikke har annerkjent S.S.U. deltok. Sveits har siden forsøk om å få gjennopptatt den diplomatiske forbindelse med Russland, men Russland har avslått henvendelsen idet det hevdet at Sveits førte en antirussisk politikk.

VESTFRONTEN. Slaget om innløpet til Antwerpen har vært uvanlig hardt, men nå går det mot sin avsluttning. Så lenge tyskerne stod både nord og sydsiden av Schelde, kunne Antwerpen ikke brukes som forsyningshavn for de allierte. De hadde nesten uintagelige festninger med underjordiske ganger, og de allierte hadde tap under den langsomme framrykkningen. Men etterat forbindelseslinjene bakover ble avskåret, gikk det lettere. Briterne rykket vestover fra Nijmwegen korridoren og tok Hertogenboch, samstundes som polakker og kanadiere rykket nordover og befridde Tilburg, Breda og Rosendal. Landtungen Beverland ble erobret og Scheldelommen ble likvidert. I Scheldelommen tok de allierte 12.500 fanger. En landgang på Walchern ble vellykket. Vlissingen ble erobret og nå yder tyskerne bar motstand på nord - og vestsida av øya. Hvor viktig innløpet til Antwerpen er viser en uttalelse som øverstkommanderende for 15 tyske armegr forleden: Hvis de allierte tar innløpet kan de rette et dødelig angrep mot Nord-tyskland og Berlin før vinteren. De allierte har nå nådd haas på bred front, og støtretningen er mot Rotterdam. Det haster med befrielsen av Holland,

for matsituasjonen er uhyggelig.

ØSTFRONTEN. De tyske troppene har trukket seg ut av Grekenland uten at det har kommet til særlig harde kamper. De har måttet late i stikken en del av styrkene som står på Kreta, Rhodos, Milot og Piskopi. De beløper seg til 20.000 mann. Styrkene fra Grekenland søker å slå seg norover gjennom Vardardalen forbi Skolpje. Her blir de presset fra begge sider av Titos styrker og britene i Albania. Longer nord kjemer andre tyske styrker en fortvilet kamp for å holde åpen en mulig retrettåpning mellom Belgrad og Serajevo. De fleste havnene langs Adriaterhavet er befridd.
I Ungarn raknet de tysk-ungarske frontene da Szolnok og Kescemet falt. Fra øst, sørøst og sør rykket russerne mot Budapest, og søndag kveld stod de i forstedene i hovedstaden. Hele Transylvania og Rutenia er befridd, og det er tatt atskillige fanger.

I Østpreussen åpnet russerne en kraftig offensiv og nådde inn på tysk jord. Her støtte de på en kraftig forsvarslinje, 100 km dyp, og den har til en viss grad stoppet angrepene. Men tyskern o har lidd store tap. Særlig har det gått hardt ut over den nyopprettede Volkssturm.

NORDFRONTEN. Etter inntagelsen av Krikenes har det vært forholdsvis rolig. Russerne og finnene venter vel at vinterføre skal bli bedre. Den tyske finnlandsarmeen på 100.000 mann søker å dra seg tilbake over de dårlige veiene til Norge. Hovedkvarteret Ivalo truer både av russerne, som står 60 km. nordenfor og av finnene som står 10 km. sønnenfor. Ivalo ligger straks sønnafor Enara träsk.

ITALIA. Her har de allierte hatt ugunstige værforhold. De står på nordsiden av Roncoelva og i utkanten av Forli.

FJERNE ØSTEN. Landsetningene på Leyte og Samara har gått bra. Samara er befridd og japanerne er klemt sammen på Leyte. Japanerne forsøkte å fjerne denne trussel mot selve moderlandet ved å angripe den ammerikanske flåten. 3 japanske flåteavdelinger gikk til angrep. En meget klosset manøver brukte den japanske flåten i en uheldig posisjon og dermed var katastrofen der. 2 slagskib, 4 hangarskib, 6 tunge og 6 lette kryssere og 9 torpedobåter ble senket i dette ene slaget. Dermed er bortimot halvparten av den japanske flåten satt ut av spillet. En kan undre seg over at det japanske flyvåpen sviktet så totalt. Men det har hatt store tap. I løpet av de to siste månedene er det skutt ned 2.600 japsefly. De allierte flystyrker blir stadig mer aktive, bl.a. har de bombet Singapoore.

I Kina går japanerne en del frem, men til gjengjeld har kineserne og de britiske styrkene hatt vesentlig framgang i Burma.

FLYKRIGEN. Allierte fly bomber Tyskland hvert eneste døgn og flystyrkene varierer fra 4000 til 4000 fly pr. døgn. Det er industrimål og trafikksentra som er målene. Hovedkontoret for gestapo i Jylland som var i universitetet i Århus, ble utslettet av Moskitofly. 175 tyskere ble drept.

B A R N E L I K .

Barn med hull i pannen og svarte striper av størknet blod over runde kinn, hvor er disse grusomme fotografiene fra ? -
Er det fra Kragujevac i Jugoslavia der tyskerne drepte tusner fra spedbarn oppover til gamle menn ?. Er det fra en av de ulykkelige tsjekkiske landsbyene der tyskerne drepte alle levende fra de minste til de eldste, fordi Heydrich var ryddet avveien ?
Eller er barna kjanske noen av de tusner av jødebarn som er bra-

gt av dage av det sadistiske gestapo ? Vi husker hvorledes de norske ble sendt avgårde uten tilstrekkelig tøy en av de strenge vinterdagene i 1942. Ja, vi husker de tyske grusomheter bare alt for godt. Er det en nordmann som har glemt Telavåg, der tyskerne brente alle husene, sendte alle voksne i konsetrasjonsleier og barna til barnehjemmer? Hvem har glemt at over halvparten av Telavågs voksne befolkning er døde etter å ha vært ført bort fra barna sine ? Hvem har glemt bombingen av de forsvarsløse byene Kristiansund og Molde, hvem har glemt hvad norske patrioter må gå igjennom i tyske fengsler idag ? Nei vi glemmer det aldri. Disse drepte barna som en eller annen tysker med en taktløshet som er egen for nasjonen har fotografert og siden publisert i avisene under en oppdiktet overskrift, de opprører oss, men ikke på den måten tyskerne tror og håper. Disse kyniske propagandabilledene får oss så allikevel ikke til å tro på noen moralsk forargelse fra tyskernes side, tvert om stiger vår forakt for deres hykleri ennå en grad.

HVAD FOREGÅR I NORD NORGE ?

I de tyske avisene våre leser vi lange redselskrivelser av russiske grusomheter i Finnmark. Det er opplagt løgn, ingen journalist fra Fritt Folk ville få lov å gå omkring i Kirkenes nå og sende reportasje til nasjonalavisene. Blandt de opskremte nasistene der oppe verserer det rykter, og det er disse som blir sendt sørover i reportasjeform. - Vi har fått nøyere rede på tyskernes framferd i Finnmark. Da de så at Kirkenes var tapt, Skvettes de bensin på alle trehus og satte fyr på dem. De hus som var av mur ble sprengt. Tidligere hadde de prøvd å gage folk fra byen uten å skaffe dem kommunikasjonsmidler. Noen prøvde å ta seg fram til fots, andre gjemte seg i grubene. Da russerne kom inn i byen kom de fram igjen som hadde skjult seg. Blandt dem var den tidligere ordføreren i Kirkenes. Han var blitt avsatt av N.S. men er nå den første norske ordfører som er gjeninnsatt i embete. Russerne har uttrykt sin takknemlighet for den hjelpen som nordmennene yter dem. Bl.a. fraktet 3 norske fiskeskøyter en stor russisk styrke over en fjord så de kom i ryggen på tyskerne. De fraktet tropper hele natten og hadde sin store andel i at Kirkenes ble befridd. Det norske flagg vaier over byen nå, og representanter fra den norske regjering deltar i administrasjonen. Men dermed er ikke alle sorger slukt. Etter tyskernes ødeleggelse av byen, finnes det ikke hus for befolkningen og nå rår polarnatten. Den hardt prøvede befolkning går mot en hard vinter. Men hvorledes går det nå i de områder som tyskerne holder der nord ?. Her er tilstanden uhyggelig. Tyskerne tvangsevakuerer befolkningen fra alle truende distrikter, men det blir ikke sørget for sivilbefolkningen på noen måte. De må tildels gå til fots over de enorme avstander. Der det er fiskerbåter for hånden blir de tvunget ombord i dem. Fiskerkutterne har liten sjangse til å komme fram langs kysten, for de allierte flåtestyrker ligger utenfor og senker de båtene de treffer på. Tyskerne bruker fiskebåter til militært bruk, så de er uråd å se hvilke det er som fraktet sivile. Minister Judas Lie og Lippestad er i Finnmark og hjelper til med å true befolkningen, som prøver å motsette seg evakueringa. Foreløpig er det forholdsvis rolig på fronten i Finnmark. Men tyskerne forbereder seg, og vil nok forsvare seg så godt de kan. Men de er også klar over at de vil bli presset sørover. Derfor har de forberedt en fullstendig ødeleggelse av alle verdier. Finnmark skal bli en ørken. Som Judas Lie sa før Kirkenes falt: " Det skal ikke bli sten tilbake på sten", slik er den tyske beskyttelsen og slik er quislingene.

---- V ----

LAND OG HANDLING.

Nr: 11 November 1944.

ODELSBONDEN.

Det er slutt på romantikken om odelsbonden som den gjeve karen, den trauste mannen som har sitt på garden i mange hundre år. Nå veit me kvar me har han. Klårt om tydeleg ser me han som den stymparen han er, redd for øvrighet og glad i penger og mat. Dei kan nok på avstand tykje litt synd i byfolka som har så lite mat at det reint er leit. Men hjelpe dei ? Hå nei, det vil segje hvis dei kan bytte med noko, t.d. kler, syklar eller noko av verdi så vil dei like gjerne hjelpe som dei vil leve. Ellers synes bøndene jamt over synd på seg sjøl. Det er ikkje uvanleg me høyrer ting som: " Det er så smått med maten, vi har nå ikkje anna enn dette salte fleske", og liknande ting. Vi kjenner folk som har budd på ein gard kvar einaste ferie sidan dei var små og stått vore bestevenner med bøndene i distriktet, i år holdt dei på å svelte ihjel medan bøndene gjesta seg imellom med fantastiske bordsetninger der fløytekaker og lekkerier lavde. Dei var ikkje så rike at dei kunne betale dei dyre prisene bøndene vilde ha for kjøtt et og melka, men dei fekk no litt mot å bytte bort ungen sine beste klær.

Er nå dette rett framstilling av bonden av idag? Både ja og nei. Det er mange bønder som hjelper der dei kan og gjør eit storarta arbeid. Vi trur at det er ein del av dei som svarer beskrivelsen ovanføre. Men det nifse er at dei gode bøndene ikkje gjør noko for å få has på snyltedyra. Dei er redde for å kome opp i klatt og bryderi. Og dette er bondens dødsynd. Han grav seg ned i sitt eigo og våger ikkje å sette noko inn på å endre det skakko. På Vestlandet er det betre, fortel dei som har vore der. Der kontrollerer bygdefolket svartehandelen og let ikkje brotsmenn og samfunnssnyltarar drive verksemda si upåtala. Dette syner att i det gode forholdet som det er mellom bønder og byfolk der.

Men korleis er det ikkje på Austlandet ? Det er vakse fram eit verkeleg hat mellom dei to stedene som ikkje lover godt for framtida. Vel er det så at potetavlinga er lita i år, men det unskylder ikkje at byfolka ikkje får dei potetane dei skal ha. Bøndene er redde for bråk hvis dei ikkje fyrst og fremst selge unda til tyskerne det dei krev. Rett framgangsmåte vilde vere å selge unda alt det ein kunde på anvisningar til norske, men det er likefullt uhyggeleg mange som ikkje gjør det. Vi sanker ikkje om dei vemmelege skadedyra som held potetane tilbake for å selge dei på svartebørsen. Der er faktisk sliko, og fleir enn me har hug til å tru. Me veit om dei som sel poteter for over ei krone pr. kg. Me krev at dei får sin straff. Men det hjelper oss lite om me skriv opp namna deira nå og tek garden frå dei etter krigsslutningen. For det fyrste er straffa for slik landsskadeleg verksemd for lita, for det andre hjelper det ikkje potetsituasjonen nå. Det må statueres eksempel nå, skal det hjelpe.

Det er ikkje mangel på åtvaringar, og bøndene veit at dei hjelper tyskarne og tek mat frå dei norske patriotar. Me har ikkje noko med å sette i gang aksjoner, men skal visse bønder få lov til å ture fram som dei gjør nå, går det ut over folkehelsa som er veik nok etter 4 års rasjonering. Og ikkje berre det, det kan

vokse fram eit motsetningsforhold mellom by og land som kan få alvårlege fylgjer for framtida.

Dei hederlege bøndene er mange nok til å kunne rette på dette. Det nytter ikkje med gode ord og rysting på hovudet, det må alvårlege ting til. Me venter parole frå Heimefrontens Ledelse om dette, og den må kome snart skal det vere hjelp i det. Det er folk i Oslo som ikkje har fått kjøpt ei potet heile hausten og når me no er midt i november.

- v -

R e g i s t r e r i n g a v h u s h j e l p e r.

Det har vært meget vanskelig for barnerike familier å klare seg i denne tia uten hus-hjelp, og reint umulig har det vært der husmora har arbeid ved sida av å styre heimen. Tangelen på hushjelper har vært stor, men den blir ikke mindre nå etter at det er kommet en bestemmelse om at hushjelp skal kunne tvangsoverføres til tjeneste hos nasister.

Trygdekasser, folkeregistre og forsyningsnemd har fått pålegg om å gi inn navnelister over alle hushjelper. Denne registreringa skal nektes og hindres. Funksjonærer ved de offentlige kontorene skal sabotere denne registreringa, og de må holde øye med hverandre.

Hushjelpene må vise samfunnsånd i denne tiden. Det har hendt at hushjelpene har sviktet en familie når den allermest trengte dem, bare fordi det var utsikt til en lettere jobb og høgere betaling. Det er ikke vår mening å hindre at de får bedre stillinger. Vi vil bare minne om at det er viktigere å hjelpe der det virkelig trengs enn å få seg en bedre jobb.

Fra HJEMMEFRONTENS LEDELSE:

S L Å D E T N E D !

Norges Næringssamband er nylig blitt opprettet ved en quisling "lov" av den vanlige sorten, som skal gjelde " uten hensyn til Grunnlovens bestemmelser". Forrederne er ute med nye knep.

Sambandet skal drive næringsgruppene inn under full nasifisering: bøndene, fiskerne, håndverkerne, industrien, handelen, skibsfarten, transporten, bankene, forsikringsvesenet, hotellvirksomheten.

Vi kjenner til hensikten med slike samband. De skal gjøre folket til et effektivt og lydig middel i nasistenes hender. Slik som i Tyskland: Der er arbeidsytelsen stor nok, og satt inn i en retning som bærer hodestup i avgrunnen.

Sambandet er et rent NS-tiltak som legger makten over næringslivet i hendene på en liten klikk av forrædere som hele folket mistror og forakter. Derfor skal dette lumske forsøket slåes ned ! ENHVER SANN NORDMANN NEKTER Å GODTA NOE MEDLEMSKAP I BRANSJEORGANISASJON ELLER FORBUND UNDER NORGES NÆRINGSSAMBAND.

Det er nå mer enn to år siden quisling gjorde sitt første forgjeves sambandsforsøk, med lærerne. Han brukte de hardeste midler og fikk hjelp av tyskerne - vi husker Kirkenesferden. Men han knekket ikke motstanden !

Næringssambandet skal skaffe quislingene veldige summer gjennom kontigent. Den først og fremst skal det brukes til å registrere arbeidskraften til de forskjellige yrker til innsats på fiendens side. Tyskerne trenger folk til krigen og til sine krigsviktige tiltak. Quisling lurer stadig på en anledning til å mobilisere de beste årsklasser. Den hissige propagandaen i forbindelse med begivenhetene i Nord - Norge viser hva han sikter imot. Mobiliseringstrusselen er i øyeblikket farligere enn noensinne.

Vå ungdom har nylig vist hvordan quislinger planer skal slåes ned. Av de ca. 80.000 i alderen 21-23 år som ble innkalt i vår har makthaverne bare fått tak i 300 mann hittil ! Den sikre kurs ungdommen har holdt, forplikter alle nordmenn til å ta like klart standpunkt. Ingen skal svikte den ! Heimefronten krever at de grupper som rammes av den nye lov yter like hensynsløs motstand som andre grupper før dem, og viser samme ranke holdning som vår ungdom. NÅ GJELDER DET DISIPLIN FREMFOR ALT. Gitt ordre skal følges uansett personlige offre ! I situasjonen idag skal hver mann kjenne at han er under oppsikt, og den som ikke følger parole, skal stemples som sviker mot sin stand og mot sitt land! Samhold er det beste vern og det skarpeste våpen vi har - idag som før.

PAROLER SOM SKAL FØLGES:

1. Ingen svarer på brev fra eller sender brev til Sambandet eller underavdelinger.
2. En unngår å la sin bedrift registrere, og nekter og hindrer all registrering av arbeidere og funksjonærer i bedriften.
3. En betaler ikke kontigent, men legger alle krav om innbetaling til side og lar seg pante.
4. Ingen tar imot hverv eller stilling i Sambandet.

Forøvrig gjelder følgende:

Søk råd på rette sted! Sørg for økonomisk støtte til dem som kommer i vanskeligheter under kampen !

V Æ R S T E R K ! G J Ø R A N D R E S T E R K E !

--- v ---

KORTENE LEGGES PÅ BORDET.

Nå syner resultatene seg. I titusener er norske folk i Finnmark drevet ut av heimene sine og jaget sørover. Lite og ingenting har de fått med seg og tyskerne brenner heimene deres bak dem. Triumferende gjenngir Aftenposten billeder som viser hvorledes vår nasjonalformue sprenges i lufta. Landet blir ettehvert den ørkenen som tyskerne har lovet de skal etterlate til "bolsjevikene". På veiene trasker de dødsdømte flyktningene i kulde og halvmørke. Hvis de ikke vil flykte blir de skutt. Det er dødsstraff for å bli igjen. Hvorfor? Er det for å redde sivilbefolkningen at tyskerne vil skyte den hvis de ikke flykter ? Det er ikke husrom nok for dem alle. De ligger i krikene og tettpakket i de små stuene, mens tyskerne har de beste boligene. Maten er det elendig med. I Narvik har de vært uten margarin og sukker i mange uker. Noen plan for evakueringen er det ikke lett å få øye på. Midt i all denne lidelsen og alt dette planløse jaget grasserer ministrene Lie og Lippestad og hjelper til med å lage " en av de største folketragedier Norge har opplevd".

Hvorfor skal befolkningen drives ut i all denne lidelsen.

Sjøl vil de helst være igjen der de har hus og heim. De er ikke redde russerne, det har nordlendingene aldri vært. Tyskerne og ns. sier at de vil redde befolkningen fra " den russike terror", og at det er nødvendig å skyte dem som ikke forstår dette. Kysten er blokert, og trengselen i Narvik blir værre og værre. ns. fant da på noe lurt: De sendte en søknad til Sverige om å få lov til å sende " de flyktende" med jernbanen gjennom Sverige til Sydnorge. Nå har svenskene drevet transittrafikk på Norge en gang for meget, og de behøver ikke være redde tyskerne mer. Likevel sendte de et imøtekommende svar til Norge. Der het det at alle sivile som ønsker å reise fra Nord -Norge en hjertlig velkommen til Sverige. De skal få god forpleining, men noen gjennomfart til Sydnorge blir ikke tillatt. Dette var jo et enestående velvillig svar. Alle de ulykkelige som takket være sine beskyttere har mistet alt det de eide, de vil få gode og trygge levevilkår til krigen er over. Vi skulle tro at tyskerne og ns. vilde slå til med glede. Det er jo for nordlendingenes skyld at de blir drevet sørover, er det ikke så ? For å redde nordlendingene ? Og det er vel ikke så rikelig med mat her i søndre delen av Norge at det ikke vilde bli værre med matsituasjonen når befolkningen plutselig blir forøket med loo.ooo mann ? Hvad opplever vi så ? Jo, tyskerne og ns. avslår det svenske tilbudet. De foretrekker å holde nordmennene tilbake og lage den katastrofen de " beklager" så dypt. Dermed har vi bevist for at det er ikke hensynet til befolkningen som har satt igang denne uhyggelige evakueringen. Kortene er lagt på bordet, og det nytter ikke å skule dem om en dekker dem med aldri så mange løgner.

Hvad vil de med disse loo.ooo i Sør-Norge ? Det er ikke godt å vite, men et blikk over landegrensen kan kjanske bringe oss på sporet. I Holland er klappejakten på sivilbefolkningen begynt for alvor. Der har de ingen bolsjeviker å skremme med, og hensikten blir det ikke lagt skjul på: Alle brukbare skal i arbeid. I Rotterdam ble det omkring 14. november tatt loo.ooo hollendere i denne by alene. Haag og de andre byene står for tur. En setter ikke heile den tyske nasjon inn i Volkssturm uten at det går ut over arbeidskraften. Mot denne bakgrunn kommer minister Whists hyrdestøner i den rette belysning. Han sa at guttene på skauen kunne trygt komme tilbake til arbeidet, de skulde ikke bli straffet. Men han sa klokelig nok ingen ting om at de skulde bli skrevet ut til arbeidsinnsats igjen. Norge er det eneste okkuperte landet, der heimefronten har klar å velte arbeidsutskrivningen. Og vi har ikke gitt oss til nå, så skal vi alltid klare den stuten som er igjen.

Det er ikke utrulig at ns. har til hensikt å skape håpeløshet og kaos ved å konsentrere befolkningen på et mindre område, for å få den bedre i sin makt.

Dette er den eneste rimlige grunnen til at de i løpet av en måned har revet bort eksistensgrunnlaget for loo.ooo nordmenn og satt dem på bar bakke. Det er ikke bare en tragedie, det er en kjempeforbrytelse.

- v -

D E N T Y S K E M A R I N E.

Tyskland hadde en stor krigsflåte da krigen brøt ut, og en hadde grunn til å vente at den ville utrette meget i løpet av krigen. Men dens historie er stort sett en samlig svarte blad. På et av disse bladene står historien om slagskibet Tirpits.

Avslutningen ser slik ut: Den 12. nov. 1944. var en klar dag med melkehvit nordlandshimmel. Da seilte 29 britiske fly innover Tromsøfjorden dit Tirpitz var flyttet. Tre fulltreffere med jordskjelvbomber var nok, og Tysklands stolteste krigskib la seg på siden og sank. Det hele tok fire minutter.

Så lenge den lå i Nord-Norge med slagkraften i behold, vilde den være en konstant trussel mot landgangsoperasjoner.

Etter at lommeslagskibet Admiral graf v. Spee ble senket utenfor Montevido 1939, ble den tyske marine konsentrert i heimefarvennet. Ulykkene tok for alvår til med Norges felttoget. Under besettelsesopersasjonene 1940 ble Blücher senket av Oscarsborgs festning og de tunge kryssere Karlsruh og Køningsberg gikk nedenom og heim ved Kristiandsand og Bergen. Dessuten ble flere lette kryssere senket i Narvik. Det var en betydelig svekkelse av den tyske marinen, og den har nok hat adskillig og si for krigens gang. Overskuddet var borte, men ennå hadde tyskerne slagkraft. Det nye slagskibet Bismarck, søsterskibet til Tirpits ble sendt ut på tokt fra Norge. Det var garantert at den ikke kunde senkes, og den tegnet bra. Den senket det store men temlig gamle slagskib Hood, men dermed var det gjort. Etter et glimrende samarbeid mellom fly og flåte, gikk den ned for en torpedotreffer. Men tyskerne aktet å holde på en sterk flåte i de norske farvannene, og 1942 ble slagskibene Charnhorst og Tirpits sendt hitopp. Deres skjebne er beseglet. Scharnhorst gikk ned utenfor Finnmarken ved juletider ifjor. En norsk marinebåt deltok i senkiningen av den.

Etter Tirpits senkning er det bare torpedojagere igjen i Nord-Norge.

Hvad er det så igjen av den tyske flåten? Slagskibet Gneisenau ligger lamslått i en tysk havn. De har ennå i behold to lo.ooo tonns lommeslagskib: Admiral Scheer og Lützow, 2 tunge kryssere: Admiral Hipper og Prins Eugen og dessuten 3-4 lette kryssere. Ubåt styrken er umulig å anslå, men den går opp i noen hundre båter som vil bruke Norge som utfallsbasis. Marinen er ellers konsentrert i Østersjøen for å hindre en russisk landsetning i Preussen. Ennå er den tyske flåte der lit sterkere enn den russiske, men det er ikke meget. Hadde det lykkes å føre Tirpits inn i Østersjøen, dette var visstnok meningen, vilde tyskerne blitt helt overlegne.

Sette mot denne bakgrunn er senkningen av Tirpits av den største betydning.

- v -

P a r i s i O k t o b e r.

Paris er atter revolusjonens by, akkurat som 1792, 1830, 1848 og 1871. Dødsdommene felles av revolusjonstribunelet og borgerne er gått i gang med å rense ut de som var korrupt. William Shirer har sendt en reportasje til Stockholmstidningen, og vi gjengir en del:

" ..... De tyske forsøk på å undergrave den franske moralen gav overraskende små resultat. Et antall redaktører, forfattere og handelsmenn solgte seg til tyskerne, men de utgjorde bare en liten del av befolkningen. Det store flertallet nektet samarbeid. Disse krever nå at det ikke vises noen nåde mot de franskmenn som hadde samkvem med fienden. De fleste forhør og henrettelser har hittil helst skjedd ved provinsenes dom stoler. De er uavhengig av Paris. Men nå begynner hovedstaden å ta fatt. Det er oppnevnt loo forhørsdommere som skal ta seg av forrederne, og det kommer til å bli 25 domstoler som sitter hver dag. Man regner med at de kommer til å arbeide 1 måned innen de har undersøkt alle sakene. De som hittil

har vært anklaget har hatt alle muligheter til å forsvare seg, men juridiske knep og forhalingsmanøver blir ikke tillatt".

Korrespondansen er interessant fordi den synes at det franske folket ikke vil tilgi dem som har forrådt landet. Vi har også nok av folk som har vunnet seg fordeler ved å hjelpe fienden. Frankrikes har vist oss veien.

- V -

O V E R S I K T.

Tross alle betydelige krigshandlinger er det de rent politiske hendingene som har størst krav på interesse. Av storhendingene i de siste 14 dager er vel det viktigste at Roosvelt ble gjenvalgt til president for 4 gang. Han fikk et sikkert flertall både i senatet og representantenes hus. Dermed kan vi være trygge for at det gode samarbeidet mellom Churchill, Stalin og Roosvelt blir fortsatt. Alle tre har gitt uttrykk for det.

Planene fra Dumbarton Oaks er fremleis aktuelle, og Stettinius bebudet et nytt møte om en måned til drøfting av planene. Det er nå sikkert at Frankerikes kommer til å bli fast medlem av rådet. Dette kom frem under Churchills og Edens besøk i Frankriket. Under dette besøket ble det holdt en rekke taler som ga uttrykk for vennskapet mellom England og Frankrike. I den talen som Churchill holdt sa han bl.a. at Tyskland kunne være slått innen 6 mndr.

I Russland har det vært stort jubileum i anledning av årsdagen for Oktoberrevolusjonen. Blant lykkeønskningstelegrammene var det et fra Kong Håkon, og et fra Mannerheim. I Talen som Stalin holdt sa han et Russland i framtida vilde bygge på det samarbeid som var mellom de allierte nasjonene. Vel var der ting de store nasjonene ikke var einige om ennå, men de var ubetydelige sammenlignet med alt det de var kommet til enighet om. I den delen av talen der han sankket om nødvendigheten av å trygge freden, stemplet han Japan som en angripernasjon. Stalin tok dermed offentlig standpunkt til det Japanske spørsmålet.

Blant gjestene ved jubileet var bl. a. den norske utenriksminister Trygve Lie. Han var kommet dit sammen med Terje Wold, ambassadør Andword og Jens Schive. Der har vært konferanser bl.a. med Maisky og Molotov. Trygve Lie uttalte siden at det var nærmest en goodwillbesøk, men de har nok drøftet ordningen av forholdene ved befrielsen av Nord-Norge. Der rådet full enighet. Resultatene viser seg bl.a. i at en norsk militærkomisjon er kommet til Finnmark. Den omfatter, foruten avdelinger av fly, flåte og infanteri, representanter for justits- og forsyningsdepartementet og regjeringens informasjonskontor. Styrkene står under komando av Oberst A.D. Dahl, sjefen for Altabataljonen. Delegasjonen er underlagt den norske militærattasje i Moskva general Steffens. Kronprins Olav inspiserte styrkene før de reiste fra England. Justitsminister Terje Wold er kommet til Kirkenes. Han er den første av regjeringen vår som er vendt heim.

Før de norske regjeringsmedlemmene kom til Moskva hadde de hatt konferanser med den svenske regjeringa i Stockholm. Forhandlingene var delvis av økonomisk art. Bl.a. ble det ordnet med et svensk lån på 100 mill. til dekning av norske utgifter i Sverige i de kommende 6. måneder.

Det er blitt adskillig mer blåst omkring Sverige i det siste, og der er stadig diplomatikse fektninger med Tyskland. Da Tyskland erklærte Østersjøen for krigssone sendte Sverige en kraftig protest og sa at det ville holde Tyskland ansvarlig for skader som ble

tilføyet svenske skib. Tyske soldater går ofte på røver tog over den svensk-finske grensa og stjeler høy fra bøndene og husgeråd fra de finske flyktningerlagre. Detter er det også protestert kraftig mot.

KRIGSHANDLINGENE er preget av oprenskningsaksjoner i stor måle - stokk. Det gjelder om å skape startposisjoner for de store offensivene som skal avgjøre krigen.

PÅVESTFRONTEN raser det nestig slag over en 650 km. lang front fra Holland til Belfortåpningen. Kampene står om forsvarslinjene vest for Rhinen. Disse er delvis nødkjempet på enkelte steder, men tyskerne klarer å stoppe hullene. Det er tydelig de alliertes hensikt å rense opp terenget vest for Rhinen. En kunne kjanske vente at tyskerne ville la hovedslaget stå øst for denne elva, den vilde danne en god forsvarslinje, men det later til at de vil sette alt inn på å holde Saarområdet. Der ligger nemlig et av Tysklands viktigste industriområder. Faller dette i de alliertes hender, vil den tyske krigsproduksjon bli så svekket, at det vil påskynne undergangen betraktelig. Fra Antwerpen pumpes friske krefter like inn i de alliertes frontavsnitt. Snart vil den øke betydelig i kapasitet. Hovedkampene har retning mot Duisburg Køln, Saarbruchen og Belfortåpningen. Stridene om festningen Metz går mot slutten. Geilenkirchen ved Aachen er tatt. Franskmennene står i utkanten av Belfort, de har tatt 10.000 fanger.

I ØST har Budapest vært seig å få ram på. Ennå er russerne ikke inne i byen. Malinovskis knipetang mot Eger SØ for Budapest, vil utflankere byen, eller i alle fall rense østsida av Donau. I Jugoslavia er det kamp i tyskernes rettretveier. Det er fremleis forsøk på å klemme til ved Serajevo. Tyskerne har svære tap under avvergningskampene. Den interessen samler seg mest om Rokosovskis og Konjevs armeer som trekkes sammen til et hovedfremstøt. Det er en kjempearme og med sine 10.000 kanoner skla den nok gi tyskerne nce å tenke på. Hvor hovedstøtet vil ko mer uvisst, men det er ikke utrolig at det ko mer i Polen.

I NORGE herjer og brenner tyskerne. Kautokeino, Hammerfest og andre byer er bare ruinhopene. Tyskerne skyter dem som ikke vil flykte. Samarbeidet mellom russerne og de norske styrkene er utmerket. Trass i den tyske kontrollen er det lykkes mange sivile å komme inn på fritt norsk teritorium. 1000 av dem har meldt seg som frivillige.

I KINA har det vært uoverenstemmelser mellom Chiang Kai Shek og general Stillwell. Generalen er blitt erstattet med en ny amr. general. Japanerne har endel fremgang i Kina. De har tatt Kweiling. Derimot går det dårlig for dem på øyene og i Burma. På Leyte i Fillipinene er japsestyrkene delt i to, og japanerne har mistet 45.000 mann her.
I Burma er forbinnelseslinjene for lange for Japanerne. Likesom tyskerne gapte de over for stor bit med en gang. Og de er like sene til å trekke seg tilbake. Derfor må de forbli i uholdige stillinger som i Burma og på øyene. Med den overvekt de allierte har i lufta, er det snart for sent å dra seg tilbake endog fra Malakka.

--- V ---

Se kartet på siste side.

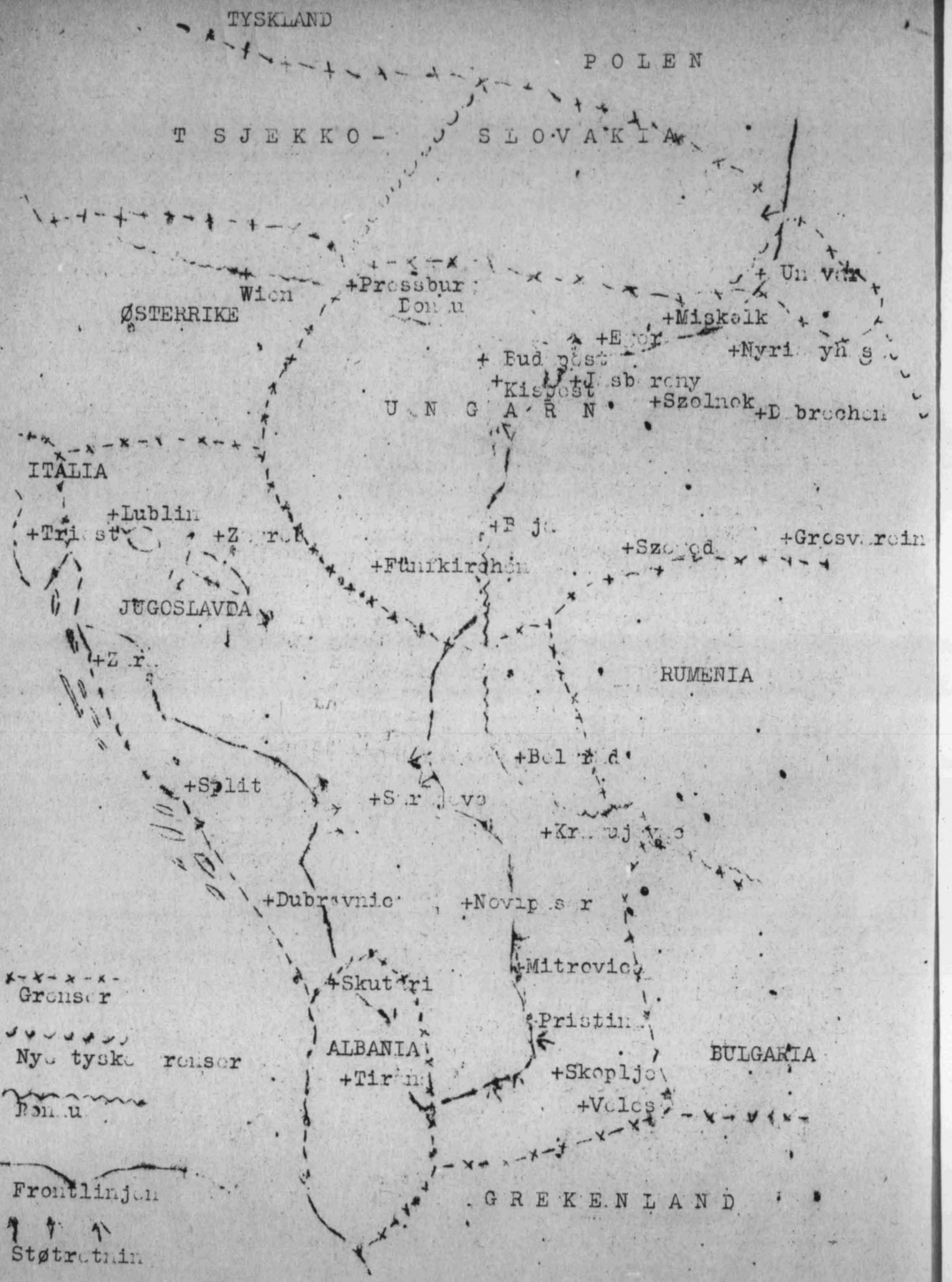
TYSKLAND
POLEN
TSJEKKO-SLOVAKIA
Wien
ØSTERRIKE
+Pressburg
Donau
+Miskolk
+Budapest
+Kispest
+Szolnok
UNGARN
ITALIA
+Lublin
+Triest
+Fünfkirchen
+Szeged
+Grosvarein
JUGOSLAVIA
RUMENIA
+Split
+Dubrovnic
+Novipaser
+Mitrovic
+Skutari
+Pristina
ALBANIA
+Tirana
+Skoplje
+Veles
BULGARIA
GREKENLAND
Grenser
Nye tyske grenser
Donau
Frontlinjen
Støtretnin